

CO NÁM VRTÁ HLAVOU

Návrh opatření, které mohou vést k úspoře veřejných prostředků a zmenšit prostor pro případné korupční či netransparentní jednání

Vážené zastupitelky, vážení zastupitelé, vážení aktivisté,

celý rok 2021 jsme sledovali jak předkládané materiály pro práci zastupitelů Libereckého kraje, tak jednání zastupitelstev samých. Snažili jsme se přinášet své postřehy, o kterých jsme předpokládali, že zastupitelům mohou být nápomocny k jejich práci ve veřejné funkci.

Během těchto rozborů jsme zároveň analyzovali a zobecňovali některé metodické postupy nebo přímo oblasti rozhodování, které by se mohly stát zdrojem potencionálních problémů při správě krajů, měst a obcí. Domníváme se, že naše náměty mohou být podnětné i mimo Liberecký kraj, a proto si dovoluujeme i Vám nyní předložit jejich souhrn.

Doporučení jsme seřadili do několika okruhů. Některá z nich jsou obecnější povahy, jiná konkrétnější. Věříme, že mohou přispět k větší transparentnosti při nakládání s veřejnými prostředky a v optimálním případě i k úsporám, které odhadujeme minimálně na jednotky milionů korun.

V případě, že Vás některý z bodů zaujme, nebo budete k nim mít jakékoliv dotazy, rádi Vám na ně odpovíme.

Mgr. Jiří Římánek
ředitel organizace

Institut pro udržitelný rozvoj o. p. s.
Švermova 32/35, Liberec X-Františkov, 460 10 Liberec
IČ: 02586894
E-mail: info@ipur.cz
ID datové schránky: evfgsxj
www.ipur.cz

Zadávání a kontrola veřejných zakázek

Návrh klíčových opatření:

- ⊗ Provést audit smluv, které se týkají vypracování projektové dokumentace k veřejným stavebním zakázkám realizovaným v minulém desetiletí. A to například za účelem zjištění, jak je v těchto smlouvách obvykle definována doba odpovědnosti za vady práce projektanta, zda a v jaké výši je ve smluvních podmínkách zahrnuto povinné pojištění odpovědnosti apod. Vady projektu bývají častým důvodem následného navyšování vysoutěžené ceny veřejných stavebních zakázek.
- ⊗ Zveřejnit předpokládanou cenu všech veřejných zakázek s projektem spojených hned při vyhlášení zakázky, a to včetně detailního rozpadu konstrukce předpokládané ceny „do posledního šroubku“, včetně zveřejnění informace, kdo konkrétně a podle čeho zakázku za zadavatele nacenil, a včetně zveřejnění detailní projektové dokumentace.
- ⊗ Do zadávacích podmínek výběrového řízení na zhotovitele stavby zadat podmínku, aby uchazeči veškeré případné námitky a připomínky k projektové dokumentaci a nápravu jejich případných nedostatků zahrnuli do nabídkové ceny s tím, že další vícenáklady v této souvislosti budou proto vyloučeny. Tzn., že zhotovitel v případě víceprací nebude moci argumentovat chybami v projektu, jako tomu bylo např. v zakázce rekonstrukce tzv. podnikatelského inkubátoru nebo rekonstrukce Střední školy řemesel a služeb na jablonecké Podhorské ulici. U takto rozsáhlých a náročných zakázek je požadavek na detailní prověření projektové dokumentace ze strany uchazeče o zakázku více než žádoucí.

Výše uvedené kroky by mohly ročně ušetřit rozpočtu kraje řádově milióny korun.

Návrh doplňkových opatření:

- ⊗ V zadávacích podmínkách výběrového řízení na technický dozor investora (TDI) ošetřit, aby TDI nebyl provázán se zhotovitelem stavby dodavatelskými, sponzorskými nebo jinými smlouvami a aby cena za služby TDI nebyla hlavním hodnotícím kritériem. Vzhledem k velikosti zakázky navrhuje zvážit i stanovení pevné jednotkové ceny za výkon TDI a soutěžit pouze kvalitu a rozsah nabídky podle předem daných kritérií. Do smlouvy by mohla být zahrnuta finanční sankce za navýšení ceny stavební zakázky a naopak i bonifikace TDI za dodržení nebo snížení ceny stavební zakázky.
- ⊗ U zakázek nad 30 milionů Kč uložit zhotoviteli povinnost vést elektronický stavební deník, který bude k dispozici zastupitelům i veřejnosti.
- ⊗ Zároveň na webu kraje zveřejňovat na jedné stránce informace o průběhu veřejné zakázky, kde v přehledné formě budou údaje o výběrových řízeních, uchazečích a dodavatelích a rovněž například i zprávy z kontrolních dnů kvality, zprávy TDI apod., neboť tyto důležité dokumenty dosud veřejně přístupné nebývají.
- ⊗ Zevrubně kontrolovat ceny jednotlivých položek fakturovaných v dodatcích smluv týkajících se stavebních zakázek. Existují případy, kdy fakturovaná položka byla až pětinasobně předražena oproti původnímu rozpočtu.
- ⊗ Při navýšení ceny prací na základě dodatku smlouvy o více než 10 % podávat vždy podnět kontrolnímu výboru nebo odboru kontroly, a za tím účelem rozšířit případně náplň práce a pravomoci tohoto odboru.
- ⊗ Při schvalování víceprací nebo méněprací v podkladech vždy uvádět firmu zajišťující technický dozor investora (TDI).

- ⊗ Důsledně kontrolovat, penalizovat a vymáhat uplatnění náhrady škody v případech, kdy dojde ke zdržení nebo zdražení díla zaviněnému třetí stranou.
- ⊗ V případě zadání veřejné zakázky formou přímého zadání zveřejnit detailní vysvětlení důvodů pro tento typ zadání.

Odprodej majetku

- ⊗ Stanovit pravidla pro oslovování zájemců a zveřejňovat všechny nabídky.
- ⊗ Zveřejňovat s předstihem formu prodeje, zda se jedná o veřejnou dražbu, či se prodává jiným způsobem (jakým).
- ⊗ Stanovit stejnou podmínku, která platí již pro přidělování dotací, tedy že účastník smluvního vztahu s krajem musí mít zveřejněny povinné údaje v příslušném rejstříku.

Vyřazování majetku

- ⊗ U majetku vyšší zůstatkové ceny a menšího stáří vždy prověřovat důvody k vyřazení tohoto majetku a v případě jeho skutečné nepotřebnosti prověřit možnosti jeho zpeněžení.
- ⊗ U majetku vyšší zůstatkové ceny a menšího stáří vždy prověřovat důvody k vyřazení tohoto majetku a v případě jeho skutečné nepotřebnosti prověřit možnosti jeho zpeněžení.

Majetkové transfery

- ⊗ V současnosti je majetek kraje mnohdy převáděn v účetních hodnotách. Převáděný majetek by měl být oceněn rovněž znalci, aby bylo jasné, jaké hodnoty se skutečně převádějí. Vypracované znalecké posudky by měly být dostupné zastupitelům i veřejnosti.

Obecná systémová doporučení k vyšší vypovídací hodnotě podkladů pro zastupitele

- ⊗ Do krátkého úvodního popisu projednávaných bodů doplňovat i jeho finanční rozsah (v řádu tis. Kč) a případně i další měrné jednotky (m² u pozemků apod.). Podstatně by to pro zastupitele i veřejnost zpřehlednilo významnost každého projednávaného bodu, kterých je velké množství, a málokdo má čas detailně pročítat každý bod.

Akce podporované krajem

- ⊗ Před projednáváním finanční podpory jednotlivým akcím zveřejňovat výši podpory jednotlivým příjemcům za minulá léta a údaj, kolik procent z celkového rozpočtu akce činí podpora kraje.
- ⊗ U schvalovaných akcí uvádět váhu finančních prostředků, např. náklady na jednoho sportovce nebo na jeden den akce.
- ⊗ V příslušných důvodových zprávách standardně uvádět souhrnné informace (tam, kde to je relevantní), např.: rok, počet žádostí, požadovanou částku celkem a celkovou výši podpory v jednotlivých letech.

- ⊗ U finančně nákladnějších akcí zadávat evaluaci projektu za účelem zjištění efektivity vynaložených finančních prostředků ve smyslu přínosu akce pro kraj a jeho občany. V případě negativního výsledku evaluace změnit podmínky přidělení dotace, případně podporu problematickému projektu dále neposkytovat.
- ⊗ U příspěvkových organizací při schvalování příspěvků na jejich činnost zveřejňovat více údajů, např. celkový počet návštěvníků výstav, celkový počet návštěvníků doprovodných akcí, počet otevřených dní, počet výstav v daném roce, příjmy ze vstupného, příjmy z jednotlivých dotací, celkové náklady, počet zaměstnanců apod.

Vypracoval:

Institut pro udržitelný rozvoj o. p. s.

Švermova 32/35, Liberec X-Františkov, 460 10 Liberec

IČ: 02586894

Společnost je vedena u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. O 516

E-mail: info@ipur.cz

ID datové schránky: evfgsxj

www.ipur.cz

Tento materiál byl zpracován v rámci projektu podpořeného Ministerstvem spravedlnosti ČR v dotačním titulu „Prevence korupčního jednání“.

Projekt podpořila rovněž Nadace OSF v rámci programu Active Citizens Fund, jehož cílem je podpora občanské společnosti a posílení kapacit neziskových organizací. Cílem programu je dále inspirace k aktivnímu občanství a pomoc znevýhodněným skupinám. Program Active Citizens Fund vstoupil do České republiky v září roku 2019 s cílem podpořit neziskové organizace neohledně na jejich velikost a zkušenosti. V České republice jej spravuje konsorcium, které tvoří Nadace OSF, Výbor dobré vůle – Nadace Olgy Havlové a Skautský institut. Program je realizován v rámci Fondů EHP a Norska 2014–2021. Prostřednictvím Fondů EHP a Norska přispívají státy Island, Lichtenštejnsko a Norsko ke snížení ekonomických a sociálních rozdílů v Evropském hospodářském prostoru (EHP) a k posilování spolupráce s 15 evropskými státy. Důležitým posláním programu je také spolupráce mezi Českou republikou a dárcovskými státy. Jde o spolupráci mezi českými neziskovými organizacemi a organizacemi z Islandu, Lichtenštejnska a Norska.“

The project is being supported by the Open Society Fund Prague from the Active Citizens Fund. The programme promotes citizens' active participation in the public life and decision making and builds capacities of civil society organizations. It promotes respect of human dignity, freedom, democracy, equality, the rule of law and the respect for human rights including the rights of persons belonging to minorities. Active Citizens Fund came to the Czech Republic in September 2019 with the goal to support CSOs regardless of their size and experience. It is operated by the Open Society Fund Prague, Committee of Good Will - the Olga Havel Foundation and Scout Institute. The Active Citizens Fund is financed from EEA and Norway Grants 2014–2021. With EEA Grants, Iceland, Liechtenstein and Norway contribute towards a reduction in economic and social disparity and the strengthening of mutual cooperation in Europe. One of the important objectives of the programme is strengthening bilateral cooperation between donor and beneficiary states through financial contributions in specified priority sectors. It supports bilateral relations between the donor states Norway, Iceland, and Liechtenstein and Czech Republic.

**Měníme systém.
Sodvahu.**

| Nadace OSF

